

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ
ФАКУЛЬТЕТ УПРАВЛІННЯ, ЕКОНОМІКИ ТА ПРАВА
КАФЕДРА ЕКОНОМІКИ**

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПРАВО ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ
(назва навчальної дисципліни)

Галузь знань 19 Архітектура та будівництво

ОНП «Землеустрій та кадастр»

Спеціальність 193 Геодезія та землеустрій
Кваліфікація Доктор філософії

Львів 2023

Робоча програма дисципліни «Право інтелектуальної власності»
для здобувачів освітньо-наукового ступеня доктора філософії (PhD)
спеціальності 193 Геодезія та землеустрій
Галузь знань 19 Архітектура та будівництво

Розробник: д.е.н., проф. Черевко Г.В.

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри економіки

Протокол від «28» серпня 2023 року № 1

Завідувач кафедри економіки

(підпис)

 Черевко Г. В.

(прізвище та ініціали)

Робочу програму схвалено на засіданні методичної комісії (ради) факультету
землепорядкування та туризму

Протокол від «31» серпня 2023 року № 1

Голова методичної комісії

(підпис)

 Колодій П.П.

(прізвище та ініціали)

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Освітній ступінь: доктор філософії

Галузь знань 19 Архітектура та будівництво

Спеціальність 193 «Геодезія та землеустрій»

(шифр і назва)

Характеристика навчальної дисципліни: *вибіркова*

Кількість кредитів - 4

Загальна кількість годин – 120

Вид контролю: залік

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить (%): $42/78 = 53,8\%$

2. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ТЕМА 1. ПОНЯТТЯ ПРАВА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

Тенденції розвитку науки, культури, техніки і виробництва. Процес розвитку науково-технічного прогресу і його особливості. Людська думка як основа науково-технічного прогресу. Нерівномірність науково-технічного прогресу. Поняття “плато досконалості”. Суть і значення інтелектуальної діяльності в науково-технічному прогресі. Їх схожість і відмінності.

Поняття творчості. Її значення в процесі науково-технічного прогресу. Творчість і розумова діяльність. Творчість та інтелектуальна діяльність – спільність і відмінності понять.

Значення інтелектуальної власності як цивільно-правового інституту і як сукупності суб'єктивних прав творця на результат його творчої діяльності. Теорії права інтелектуальної власності: пропріетарна теорія та теорія виключних прав. Тракткування поняття “право інтелектуальної власності”.

Поняття суб'єктивного права інтелектуальної власності. Відмінності між правом власності та правом інтелектуальної власності. Зміст суб'єктивного права інтелектуальної власності. Особисті немайнові права, пов'язані з майновими правами. Особисті немайнові права, не пов'язані з майновими правами. Поняття та види майнового права. Право користування об'єктами права інтелектуальної власності..

Поняття категорії «принцип права». Особливості норми права інтелектуальної власності.

ТЕМА 2 . СУБ'ЄКТИ ТА ОБ'ЄКТИ ПРАВА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

Інтелектуальна власність як структурна складова системи суспільних відносин власності. Об'єкти права інтелектуальної власності як результати інтелектуальної діяльності. Особливості структури самої інтелектуальної власності як складової частини всієї системи відносин власності. Особливість відносин приналежності об'єктів інтелектуальної власності як результату інтелектуальної праці. Суспільна природа продукту інтелектуальної діяльності. Класифікація об'єктів права інтелектуальної власності.

Підстави та умови визнання особи суб'єктом права інтелектуальної власності. Види суб'єктів права інтелектуальної власності. Суб'єкти права різних видів об'єктів інтелектуальної власності. Суб'єкти права промислової власності. Суб'єкти авторського права. Суб'єкти права інтелектуальної власності на нетрадиційні об'єкти.

Етапи життєвого циклу об'єктів інтелектуальної власності – створення, набуття прав, використання (комерціалізація), захист, утилізація. Зміст та необхідність і значення кожного етапу.

ТЕМА 3. ІНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВЕ ПОЛЕ ФУНКЦІОНУВАННЯ ПРАВА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

Державна система правової охорони інтелектуальної власності в Україні. Національний орган інтелектуальної власності. Державна організація «Українське агентство з авторських і суміжних прав». Центр підтримки технологій та інновацій в Україні (Technology and Innovation Support Center TISC). Біржа промислової власності. Фабрика ідей. Функції інституцій – складових державної системи правової охорони інтелектуальної власності.

Прояви інтелектуальної власності у стародавніх Римі, Греції, Єгипті. Патентні грамоти. Перші патентні закони у США 1790 р. та у Франції у 1791 р. Роль Бомарше в розвитку авторського права. Роль виникнення книгодрукування на розвиток системи охорони інтелектуальної власності. Статут Анни. Статути гільдій. Перші закони про цивільно-правову охорону товарних знаків у Франції, Великобританії, США, Німеччині у 1830-1890 рр.

Промислова революція на зламі XIX-XX ст. Поширення патентної системи охорони промислової власності в країнах світу. Митний союз німецьких держав. Паризька Конвенція. Бернська конвенція 1886 р. про охорону літературних і художніх творів. Міжнародний союз з охорони літературних і художніх творів. Мадридська угода про міжнародну реєстрацію знаків (1891 р.). Всесвітня конвенція про авторське право (Женева, 1952 р.). Конвенція про утворення Всесвітньої організації інтелектуальної власності (Стокгольм, 1967 р.).

Законодавство Великого князівства Литовського, Речі Посполитої, Австро-Угорщини на території України.

Основні напрями вдосконалення законодавства у сфері інтелектуальної власності. Конституція України - про інтелектуальну власність. Цивільний кодекс України - про інтелектуальну власність. Концепція реформування державної системи правової охорони інтелектуальної власності в Україні. Національна Стратегія інтелектуальної власності. Результати оцінки відповідності законодавства України та ЄС у сфері охорони інтелектуальної власності.

ТЕМА 4. ПОНЯТТЯ, НАБУТТЯ І ОХОРОНА ПРАВ НА ОБ'ЄКТИ ПРОМИСЛОВОЇ ВЛАСНОСТІ

Роль і значення патентних досліджень у формуванні інтелектуальної власності. Стандарти патентних досліджень. Національна патентна документація. Методичне забезпечення патентних досліджень. Європейський патентний реєстр (European Patent Office). Європейське патентне відомство. Бази даних: інформаційно-пошуковий портал ESPASENET, інформаційно-пошуковий портал PATENTSCOPE, інформаційно-пошуковий портал PATENTLENS, інформаційно-пошуковий портал УКРПАТЕНТ, інформаційно-пошуковий портал GOOGLE і ін.

Поняття патентного права. Патент як техніко-юридичний документ. Патент на винахід. Патент на секретний винахід. Деклараційний патент на винахід і деклараційний патент на секретний винахід. Деклараційний патент на корисну модель і деклараційний патент на секретну корисну модель. Винахід як технологічне (технічне) вирішення. Умови патентоздатності винаходу (новизна, винахідницький рівень, промислова придатність). Умови патентоздатності корисної моделі – новизна і промислова придатність. Процедура отримання патенту на винахід і оформлення документів. Зміст заявки на видачу патенту. Опис винаходу і формула винаходу (корисної моделі). Вартість патентування винаходу (корисної моделі). Строк дії патенту і умови дострокового припинення його дії. Територіальні обмеження дії патенту. Конвенційний пріоритет.

Промисловий зразок як результат творчої діяльності людини у галузі художнього конструювання. Об'єкт промислового зразка. Умови патентоспроможності промислового зразка – новизна і промислова придатність. Критерії охороноздатності об'єктів промислової власності. Кваліфіковане зазначення походження товару як назву місця походження товару або географічне зазначення походження товару. Умови реєстрації та правової охорони назви місця походження товару. Умови реєстрації та правової охорони географічного зазначення походження товару.

Процедури оформлення заявок на видачу охоронних документів (патентів і свідоцтв). Зміст заявок та додаткових документів. Законодавчі проблеми в Україні. Право на реєстрацію кваліфікованого зазначення походження товару.

Зростання ролі законодавчої бази у сфері знаків для товарів і послуг. Роль і значення та функції маркувальних знаків. Поняття торгової марки. Основний вид використання торговельної марки. Процедура формування та подачі заявки на реєстрацію знака. Одержання охоронного свідоцтва. Реєстрація торгового знака в іноземних державах.

Поняття бренду і брендингу. Умови перетворення торгової марки на бренд. Проблеми брендингу в Україні. Особливості роботи з брендом.

ТЕМА 5. ПОНЯТТЯ, НАБУТТЯ І ОХОРОНА АВТОРСЬКОГО ПРАВА

Закон України “Про авторське право і суміжні права” - його зміст і значення. Авторське право у Конституції України. Поняття авторського права і суміжних прав. Основне завдання авторського права. П'єр Огюстен Бомарше (Карон) в історії розвитку авторського права. Особливості авторського права як форми ІВ. Об'єкти авторського права і суміжних прав. Державна реєстрація авторського права. Особливості охоронних документів та процедури їх одержання. Особливості процедури закріплення виникнення і здійснення суміжних прав. Майнові права інтелектуальної власності на твір. Суть і можливі види використання твору як об'єкту ІВ. Піратство і плагіат.

Види літературної діяльності і літературних творів. Наука, література і мистецтво. Поняття твору як об'єкту ІВ. Твори, що не об'єктами ІВ. Особливості літературної діяльності як виду інтелектуальної творчої діяльності. Уразливі місце правової охорони результатів літературної творчості. Особливості державної реєстрації результатів

літературної діяльності та ліцензування останньої. Виникнення авторського права на твір. Свідоцтво як охоронний документ на результат літературної діяльності.

Поняття мистецтва (мистецької діяльності) як виду інтелектуальної діяльності. Образотворче мистецтво. Живопис як вид образотворчого мистецтва. Його види. Графіка. Гравюра. Скульптура. Комп'ютеризація мистецької діяльності. Твори образотворчого мистецтва як об'єкти авторського права. Право слідування. Копіювання. Твори декоративно-прикладного мистецтва (твори ужиткового мистецтва). Твори дизайну. Можливі підміни у визначенні об'єктів права інтелектуальної власності.

Творчий характер фотографічного процесу. Проблеми авторства у фотографії. Правовласник фотографічних творів. Особливості цифрової фотографії. Можливості захисту авторства. Технічні засоби захисту. Знак копірайта. Водяні знаки. Особливості авторства фотографії в Інтернеті. Види ліцензування використання фотографій.

Поняття музичного твору. Музичні твори як об'єкти авторського права. Особливості авторського права на музичні твори та його охорони. Авторський договір. Право автора як особисте право. Організації, що управляють майновими правами. Тариф роялті.

Поняття комп'ютерної програми. Комп'ютерні програми як об'єкт авторського права. Піратство у сфері комп'ютерних програм. суть авторського права на комп'ютерні програми та бази даних. послідовність набуття авторських прав на ці об'єкти. Компіляція (база) даних як об'єкт авторського права.

Витрати на створення об'єкту авторського права. Витрати на оформлення документів на охорону авторського права. Можливі способи використання об'єктів авторського права. Доходи від використання об'єктів авторського права. Чинники формування доходів від використання об'єктів авторського права. Витрати на відтворення та вартість ідеї твору. Вибір економічно оптимального рівня правової охорони об'єкту авторського права. Формалізація розрахунків економічної ефективності авторської охорони. Визначення можливого прибутку автора ОПВ.

Колективне авторство як продуктивна форма створення ОПВ. Юридичний аспект колективного авторства. Особливості регулювання відносин між авторами колективного ОПВ в кожному конкретному випадку. Колективність творчості і колективне авторство ОПВ. Етичний характер проблеми критеріїв співавторства. Спільне володіння ОПВ як специфіка колективного авторства.

ТЕМА 6. НАБУТТЯ І ОХОРОНА ПРАВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ НА НЕТРАДИЦІЙНІ ОПВ

Загальні підходи до наукових відкриттів. Об'єкти наукових відкриттів. Явище. Властивість. Закономірність. Право на наукове відкриття. Міжнародний досвід щодо правової охорони наукових відкриттів.

Поняття комерційної таємниці. Комерційна таємниця як один із найдавніших методів охорони інтелектуальної власності. Відмінна особливість комерційної таємниці в сукупності ОПВ. Існуючі обмеження щодо трактування комерційної

таємниці. Проблеми із законодавчим забезпечення охорони комерційної таємниці. Конфіденційність інформації та способи забезпечення її дотримання.

Поняття топографії інтегральних мікросхем. Охоронні документи та порядок їх одержання. Поняття раціоналізаторської пропозиції. Охороноздатність рацпропозиції. Процедура оформлення і одержання охоронного документу-свідоцтва. Термін дії охоронного свідоцтва на рацпропозицію та визначення її економічної раціональності.

Можливість за певних умов охорони декількома інститутами права інтелектуальної власності одного і того ж результату творчої діяльності людини. Аномальність конкуренції матеріальних суб'єктивних прав на один і той же об'єкт ІВ. Аналіз випадків багатоваріантної охорони об'єктів інтелектуальної власності.

ТЕМА 7. РОЗПОРЯДЖЕННЯ МАЙНОВИМИ ПРАВАМИ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

Види договорів щодо розпорядження майновими правами інтелектуальної власності. Правове регулювання договорів щодо використання об'єктів інтелектуальної власності. Елементами договорів у сфері інтелектуальної власності.

Поняття «ліцензія» та «ліцензійний договір» на використання об'єкта права ІВ. Види ліцензій (за обсягом прав). Умови укладення ліцензійного договору.

Характерні ознаки договору. Підрядний або змішаний договір. Сфери застосування договору. Особисті немайнові права інтелектуальної власності на об'єкт. Майнові права інтелектуальної власності на об'єкт.

Консенсуальний договір. Сторони договору. Правова характеристика. Предмет договору. Виключні майнові права інтелектуальної власності. Істотні умови договору. Реєстрація факту передання прав на об'єкти інтелектуальної власності. Майнові права інтелектуальної власності. Відплатний та безвідплатний договір.

Поняття «франчайзинг». Мета договору комерційної концесії. Правове регулювання договору комерційної концесії. Сторони договору. Правова характеристика. Предмет договору комерційної концесії. Форма та державна реєстрація договору комерційної концесії. Обов'язки сторін договору комерційної концесії. Відповідальність правоволодільця за вимогами, що заявляються до користувача. Припинення договору комерційної концесії. Договір комерційної субконцесії.

ТЕМА 8. ЗАХИСТ ПРАВ НА ОБ'ЄКТИ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

Ефективний захист прав інтелектуальної власності — одна з важливих складових сприятливого інвестиційного клімату держави. Інші чинники, що формують об'єктивну необхідність захисту прав на ОІВ. Загальний стан законодавства в галузі охорони прав на об'єкти інтелектуальної власності. Судовий захист прав інтелектуальної власності. Складність з поданням доказів використання об'єктів інтелектуальної власності у мережі Інтернет. Проблеми недостатньої обізнаності суспільства про порушення прав інтелектуальної власності, зокрема про піратство.

Поняття порушення прав на інтелектуальну власність і класифікація порушувальних дій по відношенню до різних об'єктів інтелектуальної власності. Порушення патентних прав. Порушення інтелектуального права чи суміжних прав. Будь-яке посягання на права суб'єкта права інтелектуальної власності. Порушення прав інтелектуальної власності по відношенню до: винаходів (корисних моделей; до промислових зразків; до зазначення походження товарів; знаків для товарів і послуг; авторського права та суміжних прав.

Юрисдикційна і неюрисдикційна форми захисту прав інтелектуальної власності. Їх суть, особливості, відносні переваги і недоліки. Адміністративний спосіб захисту прав. Штрафи, адміністративна і цивільно-правова відповідальність. Роль антимонопольного комітету. Цивільно-правовий спосіб захисту прав. Права власника прав вимагати від порушника: визнання прав власника; відновлення становища, що існувало до порушення права; припинення дій, що порушують право чи створюють погрозу його порушенню; відшкодування збитків, включаючи втрачену вигоду тощо. Патентні суди. Спеціальні засоби захисту права інтелектуальної власності. Можливі напрями вдосконалення ситуації із захистом прав інтелектуальної власності в Україні.

Проблеми із захистом інтелектуальної власності на web-сайтах. Ситуація з крадіжками та плагіатом в мережі Інтернет як віддзеркалення загальної правової ситуації в суспільстві. Суть переводу твору в цифрову форму з авторсько-правової точки зору. Порушник права інтелектуальної власності в мережі Інтернет. Правові аспекти вміщення твору на вітрині Інтернету. Можливості правової охорони та захисту прав ні ОІВ в електронній формі. Можливості правового захисту інтелектуальної власності у електронних варіантах студентських наукових, курсових та дипломних робіт.

Митного кодексу України. Установлення відповідальності правовласника перед власником товару, митне оформлення якого призупинено, але факт порушення прав інтелектуальної власності не доведено. Застосування дії «Ех Officio». Незастосування заходів, пов'язаних з призупиненням митного контролю і митного оформлення щодо товарів. Порядок реєстрації об'єктів права інтелектуальної власності у митному реєстрі, включаючи форму заяви, перелік інформації та документів, які додаються до заяви, подання і розгляду заяви та ведення реєстру. Сприяння захисту прав інтелектуальної власності в процесі зовнішньоекономічної діяльності. Митні способи захисту прав на інтелектуальну власність. Основні етапи механізму застосування митних заходів стосовно захисту прав на торговельні марки. Можливі допустимі дії митних органів стосовно захисту прав на торговельні марки.

ТЕМА 9. МІЖНАРОДНІ АСПЕКТИ СПІВРОБІТНИЦТВА У СФЕРІ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ.

ПРАВОВА ОХОРОНА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ В ЄС

Міжнародні договори про захист прав інтелектуальної власності. Глобальні договори системи охорони прав інтелектуальної власності: Всесвітня організація інтелектуальної власності (ВОПІВ) – утворення, завдання, принципи діяльності.

Система директивного регулювання процесів уніфікації та гармонізації законодавства про інтелектуальну власність.

Становлення та розвиток правового регулювання відносин інтелектуальної власності у ЄС. Право інтелектуальної власності у системі права ЄС. Джерела права інтелектуальної власності ЄС. Забезпечення дотримання прав інтелектуальної власності у ЄС. Правова охорона авторського права та суміжних прав у Європейському Союзі. Правова охорона промислової власності у Європейському Союзі. Досвід США, Великобританії, Франції, Японії, Китаю та інших країн. Австралійський підхід. Інтелектуальна власність і рейтинг університетів світу.

Необхідність ефективної охорони інтелектуальної власності для України на міжнародному рівні. Інтернаціоналізація комерційного використання результатів інтелектуальної діяльності. Всесвітня організація інтелектуальної власності (ВОПВ). Світовий досвід у реалізації науково-технічної політики та здійсненні охорони інтелектуальної власності.

3. Результати вивчення дисципліни

Після вивчення навчальної дисципліни здобувачі наукового ступеня PhD здобувають такі **компетентності**:

Інтегральна компетентність. Здатність ідентифікувати і вирішувати комплексні проблеми професійної та/або інноваційно-дослідницької діяльності, використовувати методологію наукової та педагогічної діяльності, продукувати нові наукові ідеї, проводити самостійні оригінальні дослідження, результати яких мають теоретичну та практичну цінність, здійснювати науково-педагогічну діяльність.

Загальні (ЗК відповідно до освітньої програми спеціальності «Геодезія та землеустрій»):

ЗК4. Здатність налагоджувати наукове співробітництво, ефективно спілкуватися з дотриманням професійної етики в науковій спільноті, розуміння особистої відповідальності за способи отримання наукових результатів і наслідки їх впровадження в практику господарювання.

ЗК5. Здатність управляти актуальними інноваційними науковими проєктами та/або складати пропозиції щодо фінансування наукових досліджень, реєструвати права інтелектуальної власності.

Фахові (ФК відповідно до освітньої програми спеціальності «Геодезія та землеустрій»):

ФК2. Здатність оперувати основними нормативно-правовими актами, довідковими матеріалами, чинними стандартами, технічними умовами, інструкціями та іншими нормативно-розпорядчими документами, фаховим понятійно-категоріальним апаратом та методологічним інструментарієм при проведенні досліджень за спеціальністю.

ФК6. Здатність ініціювати розробку та забезпечувати реалізацію комплексних інноваційних наукових проєктів, виявляти при цьому особисті лідерські якості та високий рівень соціальної відповідальності.

ФК8. Здатність адаптувати результати наукових напрацювань, передбачаючи їх науковий супровід при впровадженні у виробничі структури.

У результаті вивчення навчальної дисципліни “Право інтелектуальної власності” здобувачі наукового ступеня PhD повинні засвоїти такі **програмні результати навчання** (ПРН відповідно до освітньої програми):

ПРН3. Демонструвати дослідницькі навички щодо володіння методологічними прийомами висунення наукових гіпотез, їх перевірки методами фундаментальних і прикладних досліджень для отримання нових знань, здійснення інноваційних пропозицій, які мають наукову новизну, теоретичну, практичну цінність, сприяють розв’язанню значущих проблем у галузях.

ПРН10. Здатність відповідально ставитись до виконуваної роботи та досягнення поставленої мети, зокрема з дотриманням вимог професійної етики, врахування авторських прав та вимог охорони права інтелектуальної власності, норм академічної доброчесності під час презентації і впровадженні результатів наукових досліджень.

Вимоги до знань та умінь

В результаті вивчення дисципліни здобувачі наукового ступеня PhD повинні:

знати:

- наукові основи права інтелектуальної власності, поняття, об’єкти та суб’єкти права інтелектуальної власності, правове поле функціонування інтелектуальної власності, особливостях державного регулювання інтелектуальною власністю; здатності використовувати знання про систему правової охорони об’єктів права інтелектуальної власності, міжнародну співпрацю та угоди в умовах інтеграції в єдиний європейський освітній простір; здатності використовувати знання про правову охорону об’єктів права інтелектуальної власності у процесі професійної діяльності.

вміти:

- визначати об’єкти і суб’єкти права інтелектуальної власності, набути знання щодо особливості правової охорони, шляхів комерціалізації та захисту права на об’єкти інтелектуальної власності, вміти давати оцінку характеру порушення прав інтелектуальної власності, володіти основами договірних відносин в сфері інтелектуальної власності та вміти застосовувати набуті знання у професійній діяльності, оформляти договори щодо розпорядження майновими правами інтелектуальної власності.

4. Структура навчальної дисципліни «Право інтелектуальної власності»

Назви тем	Кількість годин					
	усього	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	с. р.
	Рік підготовки 1 Семестр 2					
Тема 1	9	1	2	-	-	6
Тема 2	9	1	2	-	-	6
Тема 3	13	1	2	-	-	10
Тема 4	16	2	4	-	-	10
Тема 5	16	2	4	-	-	10
Тема 6	16	2	4	-	-	10
Тема 7	16	2	4	-	-	10
Тема 8	16	2	4	-	-	10
Тема 9	9	1	2	-	-	6
Разом	120	14	28	-	-	78
Усього годин	120	14	28	-	-	78

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Поняття права інтелектуальної власності.	2
2	Суб'єкти та об'єкти права інтелектуальної власності	2
3	Інституційно-правове поле функціонування права інтелектуальної власності	2
4	Поняття, набуття і охорона прав на об'єкти промислової власності	4
5	Поняття, набуття і охорона авторського права	4
6	Набуття і охорона прав інтелектуальної власності на нетрадиційні ОІВ	4
7	Розпорядження майновими правами інтелектуальної власності	4
8	Захист прав на об'єкти інтелектуальної власності	4

9	Міжнародні аспекти співпраці у сфері інтелектуальної власності. Правова охорона інтелектуальної власності в ЄС	2
	Всього	28

6. Теми, винесені на самостійне вивчення

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Інновації та інтелектуальна власність в Україні	6
2	Політика ІВ для університетів та науково-дослідних установ	6
3	Маркетинг інтелектуальної власності	10
4	Сучасні тенденції в патентуванні винаходів	10
5	Авторське право та штучний інтелект	10
6	Розвиток стартап-проектів.	10
7	Використання об'єктів ІВ: договори про трансфер технологій.	10
8	Захист прав інтелектуальної власності в мережі Інтернет	10
9	Перспективи виходу на міжнародні ринки та реєстрація інтелектуальної власності за кордоном	6
	Всього	78

Успішне засвоєння здобувачами наукового ступеня PhD даного курсу є самостійна робота (види самостійної роботи: підготовка до виступів з доповіддю, рефератами; вивчення лекційного матеріалу; підготовка до семінарських занять; вивчення основних термінів та понять, кейс-стаді), що включає в себе опрацювання літературних джерел, нормативно-правових актів, статистичних матеріалів і ін.

7. Методи і форми навчання

- 1. Словесні методи** – лекція у формі бесіди, розповіді, пояснення, диспуту;
- 2. Наочні методи** – лекція за допомогою використання мультимедійних пристроїв.
- 3. Метод навчання за рівнем пізнавальної активності** - пояснювально-ілюстративний метод, метод проблемного викладу, дослідницький метод.
- 4. Практичні методи** – виконання практичних робіт у формі вирішення ситуативних завдань (кейсів) і тестів, презентації, доповіді, реферати.

8. Методи і форми контролю:

- 1. Усне опитування** (індивідуальне, аналіз відповідей).
- 2. Письмова аудиторна та позааудиторна практична перевірка** – аналіз розв'язків ситуативних завдань (кейсів) і тестів, аналіз рефератів, доповідей, презентацій.

Види контролю: поточний контроль, який здійснюється на протязі вивчення даного курсу.

Форми контролю: усна, письмова, комбінована.

9. Розподіл балів, які отримують здобувачі наукового ступеня PhD (залік)

Поточне тестування та самостійна робота (разом 100 балів)									Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	100
5	5	10	15	15	15	15	10	10	

10. Порядок оцінювання результатів навчання

Підсумковий (семестровий) контроль з навчальної дисципліни «Право інтелектуальної власності» проводиться у формі заліку або шляхом накопичення балів за поточним контролем по змістовним модулям в терміни, встановлені графіком навчального процесу та в обсязі навчального матеріалу, визначеному робочою програмою дисципліни.

Поточний контроль проводиться за результатами роботи аспірантів на семінарських заняттях, методом оцінювання контрольних робіт, шляхом оцінювання рефератів, індивідуальних завдань.

Оцінювання навчальних досягнень здійснюється за 100-бальною системою з переведенням у систему оцінок за національною шкалою, а також забезпечення ранжування досягнень за шкалою ЄКТС.

Політика оцінювання – передбачає дотримання принципів академічної доброчесності та студентоцентрованого підходу.

Академічна доброчесність - дотримання вимог Положення про академічну доброчесність у ЛНУП». Доступне за посиланням: <https://www.lnup.edu.ua/uk/nav-metviddil/zahalni-polozhennia>

11. Критерії оцінювання знань здобувачів наукового ступеня PhD визначенні у Положенні про критерії оцінювання ЛНУП.

Загальні критерії поточного оцінювання знань здобувачів наукового ступеня PhD визначенні у Положенні про критерії оцінювання ЛНУП

% від кількості балів, визначеної робочою програмою дисципліни на відповідну тему (визначає викладач)	Критерії оцінювання
90-100	В повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних

	<p>виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних/розрахункових завдань, використовуючи при цьому нормативну, обов'язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив усі розрахункові/тестові завдання. Студент здатен виділяти суттєві ознаки вивченого за допомогою операцій синтезу, аналізу, виявляти причинно-наслідкові зв'язки, формувати висновки і узагальнення, вільно оперувати фактами та відомостями.</p>
75-89	<p>Достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому нормативну та обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішив більшість розрахункових/тестових завдань. Студент здатен виділяти суттєві ознаки вивченого за допомогою операцій синтезу, аналізу, виявляти причинно-наслідкові зв'язки, у яких можуть бути окремі несуттєві помилки, формувати висновки і узагальнення, вільно оперувати фактами та відомостями.</p>
60-74	<p>В цілому володіє навчальним матеріалом, викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових розрахунків, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно вирішив половину розрахункових/тестових завдань. Студент має ускладнення під час виділення суттєвих ознак вивченого; під час виявлення причинно-наслідкових зв'язків і формулювання висновків.</p>
0-59	<p>Не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових розрахунків, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності, правильно вирішив окремі розрахункові/тестові завдання. Безсистемне відділення випадкових ознак вивченого; невміння робити найпростіші операції аналізу і синтезу; робити узагальнення, висновки.</p>

12. Методичне забезпечення

Підручники і навчальні посібники; методичні матеріали до практичних занять; текстові та електронні варіанти тестів для поточного контролю, методичні матеріали для організації самостійної роботи, виконання індивідуальних завдань.

13. Рекомендована література

Нормативно-правові акти

1. Конституція України : Закон України від 28. 06. 1996 р. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/constitution>
2. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод (з протоколами) (Європейська конвенція з прав людини) від 04 листопада 1950 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text
3. Цивільний процесуальний кодекс України : Закон України від 18 березня 2004 р. Відомості Верховної Ради України. 2004, № 40-41, 42. - ст. 492. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0020700-95>
4. Цивільний кодекс України. Кодекс від 16.01.2003 № 435-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>
5. Господарський кодекс України. Кодекс від 16.01.2003 № 436-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text>
6. Господарський процесуальний кодекс України в редакції Закону України від 13.07.2017 р. № 2136-VIII / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1798-12/ed20170803>
7. Земельний кодекс України від 25.10.2001. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2768-14#Text>
8. Про надра: Кодекс України від 27.07.1994. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/132/94-%D0%B2%D1%80#Text>
9. Міжнародна конвенція з охорони нових сортів рослин__URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_856#Text
10. Про авторське право і суміжні права: Закон України від від 01.12.2022 № 2811-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2811-20#n855>
11. Про видавничу справу: Закон України від 5 червня 1997 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/318/97-%D0%B2%D1%80#Text>
12. Про державну таємницю: Закон України від 21 січня 1994 року. *ВВР України*. 1994. № 16. Ст. 93.
13. Про державний земельний кадастр: Закон України від 07.07.2011. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3613-17#Text>
14. Про державний контроль за використанням та охороною земель: Закон України від 19.06.2003. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/963-15#Text>
15. Про землеустрій: Закон України від 22.05.2003. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/858-15#Text>

16. Про медіа: Закон України від від 13.12.2022 № 2849-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2849-20#Text>
17. Про насіння і садивний матеріал: Закон України від 26 грудня 2002 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/411-15#Text>
18. Про науково-технічну інформацію: Закон України від 25.06.1993 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/3322-12#Text> (дата звернення: 20.08.2023).
19. Про наукову і науко-технічну експертизу: Закон України від 10 лютого 1995 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/51/95-%D0%B2%D1%80#Text>
20. Про національну інфраструктуру геопросторових даних: Закон України від 13.04.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/554-20#Text>
21. Про охорону прав на винаходи і корисні моделі: Закон України від від 15.12.1993. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/3687-12#Text>
22. Про охорону прав на знаки для товарів і послуг: Закон України від 15.12.1993 № 3689-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/3689-12#Text>
23. Про охорону земель: Закон України від 19.06.2003. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/962-15#Text>
24. Про охорону прав на промислові зразки: Закон України від 15.12.1993. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/3688-12#Text>
25. Про охорону прав на сорти рослин. Закон України від 21.04.1993 № 3116-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/3116-12#Text>
26. Про племінну справу у тваринництві: Закон України від 15 грудня 1993 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3691-12#Text>

Основна література

1. Черевко Г.В. Інтелектуальна власність. К. : Знання, 1998. 360 с.
2. Гордієнко С.Г. Інформація, інновації, інтелектуальна власність та їх захист в Україні: досвід пізнання, проблеми розуміння та шляхи їх вирішення. Видавництво: Юрінком Інтер, 2023. 772 с.
3. Хрідочкін А.В. Вітчизняний досвід та перспективи публічного адміністрування у сфері інтелектуальної власності. Видавничий дім «Гельветика», 2018. 468 с.
4. Право інтелектуальної власності : підручник / за заг. ред. С.Б. Булеци, О.І. Чепис. Ужгород: РІК-У, 2019. 488 с.
5. Романадзе Л.Д., Цибульов П.М., Кулініч О.О. Інтелектуальна власність : підручник. Видавничий дім «Гельветика», 2019. 424 с.
6. Світличний О.П. Право інтелектуальної власності: підручник. Вид. 2, змін. і доп. К. : НУБіП України, 2016. 355 с.
7. Семків В.О., Шандра Р.С. Інтелектуальна власність: підручник для студентів неюридичних факультетів. Львів: Галицький друкар, 2015. 280 с.
8. Харитонов О.І. Право інтелектуальної власності : підручник / за заг. ред. О.І. Харитонової. Київ: Юрінком Інтер, 2020. 540 с.
9. Кадєтова О. Угода про асоціацію України з Європейським Союзом в системі джерел права інтелектуальної власності: монографія. Київ: Юрінком Інтер, 2019. 344 с.

Додаткова література.

1. Актуальні проблеми права інтелектуальної власності: навчальний посібник / В. К. Матвійчук, С. А. Пилипенко, Т. П. Устименко та ін.; За ред. І. С. Тімуш, Ю. В. Нікітіна, В. П. Мироненко. К.: Національна академія управління, 2014. с. 278
2. *Аксютіна А.В., Нестерцова-Собакарь О.В., Тронін В.В.* та ін. Інтелектуальна власність: навч. посібник для студ. вищ. навч.закл. / За заг ред канд. юрид. наук, доц. Нестерцової-Собакарь О.В. Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2017. 140 с.
3. *Андрощук Г.О.* Інтелектуальна власність в національних інноваційних системах: монографія. Національна академія правових наук України, Науково-дослідний інститут інтелектуальної власності. Київ: Інтерсервіс, 2018. 364 с.
4. *Андрощук Г.* Раціоналізаторська пропозиція як об'єкт промислової власності: проблеми регулювання. *Інтелектуальна власність*.2006. № 4. С. 37-44.
5. *Базилевич В.Д.* Інтелектуальна власність: підруч.; 2-е видання. К.: Знання. 2008. 431 с.
6. *Бахур О.В.* Судовий захист прав інтелектуальної власності у сфері господарювання: теорія, законодавство, практика. Видавництво: Юрінком Інтер, 2023. 172 с.
7. *Бондаренко С.В.* Авторське право і суміжні права. К.: Інститут інтелектуальної власності і права, 2005. 260 с.
8. *Бутнік-Сіверський О.* Економіко-правові питання комерціалізації об'єктів права інтелектуальної власності. *Інтелектуальна власність*.2012. № 10. С.34-39.
9. *Вірченко В.В.* Інтелектуальна власність: теоретичні витoki та економічні імперативи розвитку. Видавництво: Ліра-К., 2018. 488 с.
10. *Верба І.І., Коваль В.О.* Основи інтелектуальної власності. К.: НТУУ «КПІ», 2013. 262 с.
11. *Галупова Л.І.* Захист прав інтелектуальної власності в умовах воєнного стану. Європейський вибір України, розвиток науки та національна безпека в реаліях масштабної військової агресії та глобальних викликів ХХІ століття» (до 25-річчя Національного університету «Одеська юридична академія» та 175-річчя Одеської школи права) : у 2 т. : матеріали Міжнар.наук.-практ. конф. (м. Одеса, 17 червня 2022 р.) / за загальною редакцією С. В. Ківалова. Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2022. Т. 2. С. 745-749.
12. *Дмитришин В.С.* Розпорядження майновими правами інтелектуальної власності в Україні. К. : Інст. інтел. власн. і права, 2008. 248 с.
13. *Жаров В.О.* Захист прав інтелектуальної власності в Україні: навч. посіб.; 2-е вид., переробл. і доп. К. : ЗАТ «Інститут інтелектуальної власності», 2002. 388 с.
14. *Жилінкова О.В.* Договірне регулювання відносин щодо інтелектуальної власності в Україні та закордоном: монографія. К.: Юрінком Інтер, 2015. 280 с.
15. *Жданенко О.І.* Захист та облік суб'єктів прав інтелектуальної власності в Україні. *Економіка та держава*. 2005. №5. С.47-50.

16. Запобігання митним правопорушенням: охорона і захист прав інтелектуальної власності на митному кордоні України: монографія; за заг. ред. Пашка П. В. Ірпінь–Хмельницький: ФОП Стрихар А. М., 2017. 323с.
17. Збірник законодавчих актів України з питань інтелектуальної власності /Уклад.: В.О. Жаров і Н.В. Максимова, за ред. М.В. Паладія. К.: ТОВ «Альфа-ПІК». 2006. 434 с.
18. Інтелектуальна власність: навч. посіб. / Р.Ю. Кожушко, М.В. Колосніченко, І.П. Остапчук і ін. К.: КНУТД, 2014. 108 с.
19. Ієвіня О.В. Навчально-методичні матеріали з дисципліни «Право інтелектуальної власності» для студентів юридичного факультету та факультету правового забезпечення підприємницької діяльності та психології освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр» на II семестр 2011-2012 н.р.
20. Капіца Ю. Митні заходи на кордоні щодо контрафактної та піратської продукції в Європейському Союзі. *Інтелектуальна власність*. 2005. №12. С 45.
21. Капіца Ю. Підходи до порівняння права інтелектуальної власності ЄС та України у сфері інтелектуальної власності. *Інтелектуальна власність*. 2007. №3. С.4-6.
22. Кіракосян С. Інвестиційний центр інтелектуальної власності: ринкова вартість винаходів. *Інтелектуальна власність*. 2012. №10. С. 68-71.
23. Коваленко Т. Товарний знак чи бренд. *Теорія і практика інтелектуальної власності*. 2007. №2. С. 23-26.
24. Коваль І.Ф. Комерціалізація прав інтелектуальної власності : навчальний посібник. Донецький національний університет імені Василя Стуса, Науково-дослідний інститут інтелектуальної власності НАПрН України. Київ : Юрінком Інтер, 2018. 271 с.
25. Коротюк О.В. Цивільний кодекс України. Книга IV. Право інтелектуальної власності : науково-практичний коментар. К. : ОВК, 2022. 340 с.
26. Коссак В.М., Якубівський І.Є. Право інтелектуальної власності: підручник. К. : Істина, 2007. 208 с.
27. Кулініч О.О. Охорона та захист прав інтелектуальної власності: економіко-правові підходи. Видавництво «Ліра-К», 2019. 276 с.
28. Лазебний В.С., Розорінов Г.М., Толюпа С.В. Основи інтелектуальної власності та її захисту. К.: Видавництво «Ліра-К», 2011. 160 с.
29. Красовська А. Сучасний стан правової охорони об'єктів інтелектуальної власності в Україні. *Інтелектуальна власність*. 2007. №1. С.4-7.
30. Крук М. Важливість захисту торговельних марок в Україні та інших країнах. *Інтелектуальна власність*. 2012. №5. С.21-25.
31. Кузнецов Ю.М. Патентознавство та авторське право: підруч. К. : Кондор, 2005. 428 с.
32. Кулініч О.О. Право фізичної особи на власне зображення: сучасний стан та перспективи розвитку. Одеса, 2016. 322 с.
33. Кулініч П.Ф. Земельна реформа в Україні: правові проблеми. Видавництво «Норма права», 2021. 308 с.

34. *Марченков С.* Від заявника до винахідника – разом. *Інтелектуальна власність*. 2007. №8. С.8-14.

35. *Мікульонок І.О.* Інтелектуальна власність: навч. посіб. 3-тє вид., переробл. і допов. К. : НТУУ «КПІ», 2012. 238 с.

36. *Мельниченко М.В.* Сучасний стан та перспективи розвитку ринку майнових прав інтелектуальної власності на сорти рослин в Україні. *Агроінком*. 2007. №1-2. С.57-61. с.60.

37. Методичні рекомендації щодо основних вимог законодавства в сфері охорони прав на сорти рослин. Режим доступу: <https://www.cherk-consumer.gov.ua/novyny/2901-metodychni-rekomendatsii-shchodo-osnovnykh-vymoh-zakonodavstva-v-sferi-okhorony-prav-na-sorty-roslyn>

38. *Москалюк С.* Вдосконалення системи захисту торгових марок в Україні. *Економіка та держава*. 2007. №1. С.64-66. с.64.

39. *Опалінський Ю.В.* Право інтелектуальної власності в системі права України: Конспект лекцій для студентів спеціальності “Інтелектуальна власність”. К.: ЗАТ Інститут інтелектуальної власності і права. 2000. 44 с. С.8.\

40. Орлюк О., Майданик Л., Кронда О., Кашинцева О., Зеров К. *Competition and Intellectual Property Law in Ukraine*. Editors: [Heiko Richter](https://doi.org/10.1007/978-3-662-66101-7). Springer Berlin, Heidelberg. XXI, 605. <https://doi.org/10.1007/978-3-662-66101-7>

1. Охорона інтелектуальної власності в Україні / С.О.Довгий, В.О.Жаров, В.О.Зайчик та ін. К. : Форум, 2002. 319 с.

2. Охорона промислової власності в Україні: монографія / За ред. О.Д.Святоцького, В.Л.Петрова. К. : Видавничий дім “Ін Юре”, 2001. 400 с.

3. *Пахаренко-Андерсон А., Шампіна О.* Право на сорт рослин: головні поняття. *Юридична газета online*. Режим доступу: <https://yur-gazeta.com/publications/practice/zahist-intelektualnoyi-vlasnosti-avtorske-pravo/pravo-na-sort-roslin-golovni-ponyattya.html>

4. Право інтелектуальної власності в Україні: підручник для студентів вищих навчальних закладів / за ред. О.А.Підпригори, О.Д.Святоцького. К. : Видавничий Дім “Ін Юре”, 2002.624 с.

5. Право інтелектуальної власності: Акад. курс / О. П. Орлюк, Г. О. Андрощук, О. Б. Бутнік-Сіверський та ін.; За ред. О. П. Орлюк, О. Д. Святоцького. К.: Видавничий Дім «Ін Юре», 2007. 696 с.

6. Право інтелектуальної власності: навч. посіб. / В. Р. Кравець, В. Г. Олюха, О. М. Стець та ін.; за заг. ред. Кравця В. Р., Олюхи В. Г. К. : Центр учбової літератури, 2012. 270 с.

7. Работягова Л. Реформування Європейської патентної конвенції. *Інтелектуальна власність*. 2012. №11. С. 21-27.

8. Реєстрація авторського права і договорів, які стосуються права автора на твір

https://wiki.legalaid.gov.ua/index.php/%D0%A0%D0%B5%D1%94%D1%81%D1%82%D1%80%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%8F_%D0%B0%D0%B2%D1%82%D0%BE%D1%80%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%BE%D0%B3%D0%BE_%D0%BF%D1%80%D0

[%B0%D0%B2%D0%B0 %D1%96 %D0%B4%D0%BE%D0%B3%D0%BE%D0%B2%D0%BE%D1%80%D1%96%D0%B2, %D1%8F%D0%BA%D1%96 %D1%81%D1%82%D0%BE%D1%81%D1%83%D1%8E%D1%82%D1%8C%D1%81%D1%8F %D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%B0 %D0%B0%D0%B2%D1%82%D0%BE%D1%80%D0%B0 %D0%BD%D0%B0 %D1%82%D0%B2%D1%96%D1%80](#)

9. Рекомендації з оцінки вартості інтелектуальної власності / Капіца Ю.М., Мальчевський І.А., Федченко Л.Ю., Аралова Н.І. К., 2001, “Академперіодика”. 40 с.

10. Романадзе Л., Цибульов П.М., Кулініч О.О. Інтелектуальна власність: підруч. Видавничий дім «Гельветика», 2019. 424 с.

11. Світличний О.П. Право інтелектуальної власності: підручник. Вид. 2, змін. і доп. К.: НУБіП України, 2016. 355 с.

12. Святоцький О.Д. Право інтелектуальної власності на раціоналізаторську пропозицію./ За ред. О.Д.Святоцького. К. : Концерн «Видавничий Дім «Ін Юре», 2004. 128 с.

13. Селиванов М. Проблеми правової охорони комп'ютерних програм. *Інтелектуальна власність*. 2007. №6. С.23-27.

14. Сімсон О. Ідеї і бренди як інновації в бізнесі. *Теорія і практика інтелектуальної власності*. 2007. №1. С.64-73.

15. Харитоновна О.І. Права інтелектуальної власності у галузі іт у контексті оновлення цивільного законодавства України. *Інформаційні технології в умовах оновлення цивільного законодавства* : матер. Всеукр. кругл. столу (м. Одеса, 13 черв. 2020 р. / За заг. ред. О. І. Харитонової, Є. О. Харитоновна. Одеса : Фенікс, 2020. С. 10-12.

16. Чумак Ю.Я. Земельні спори: правові висновки Верховного Суду за період 2018-2021 років. Видавництво «Алерта», 2022. 350 с.

17. Угода про асоціацію України з Європейським Союзом в системі джерел права інтелектуальної власності: монографія / О.В. Кадетова; за науковою редакцією О.П. Орлюк; Науково-дослідний інститут інтелектуальної власності Національної академії правових наук України Київ : Юрінком Інтер, 2019. 343 с.

18. Штефан О. Деякі аспекти охорони прав на твори образотворчого та ужиткового мистецтва. *Теорія і практика інтелектуальної власності*. 2007. №2. С. 27-31.

19. Ястремська О.О. Інтелектуальна власність: навчальний посібник. Харків: Вид. ХНЕУ, 2013. 124 с.

20. Якубівський І.Є. Набуття, здійснення та захист майнових прав інтелектуальної власності в Україні: монографія. Міністерство освіти і науки України, Львівський національний університет імені Івана Франка. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2018. 521 с.

21. Aher, S.B., Lakaria, B. S. Yadav. Limitations of Existing IPR Legislations in Managing Emerging Environmental Issues [Електронний ресурс]. Електрон. журн. *Journal of Intellectual Property Rights*. 2018. Том Vol. 23, N 6. P. 270-272.

22. Bowman, J. Green Branding Cashing in on the Eco-Market. *WIPO Magazine*. 2009. N 2. 29-30.

23. IP for Children: Зелена планета! Частина 1-4. Режим доступу: http://creative-academy.com.ua/categs_lib.html
24. Trademarks and Unfair Competition: Law and Policy 5th ed, G. B. Dinwoodie, M. D. Janis. Wolters Kluwer, 2018.
25. Drafting Patent License Agreements, 8th Edition, Patrick O'relley; Brian Kacedon. Bloomberg BNA, 2015.
26. The Practitioner's Guide to the PCT, J. Erstling, S. Helfgott, D.T. Reed. American Bar Association, 2015.
27. Intellectual Property: Valuation, Exploitation, and Infringement Damages, 5th Edition, Russell L. Parr. Wiley, 2018.
28. Intellectual Property and Economic Development, Edited by Carlos M. Correa. Edward Elgar Publishing, 2020.
29. The Cambridge Handbook of International and Comparative Trademark Law, Edited by I. Calboli and J.C. Ginsburg. Cambridge University Press, 2020.
30. Invention Analysis and Claiming: A Patent Lawyer's Guide, R.D. Slusky. American Bar Association, 2013.
31. The Protection of Geographical Indications. Law and Practice, Second Edition. Michael Blakeney. Edward Elgar Publishing, 2019.
32. The TRIPS Agreement: Drafting History and Analysis 5th ed, Daniel Gervais. Sweet & Maxwell, 2021.
33. Trademark and Unfair Competition Conflicts: Historical-Comparative, Doctrinal, and Economic Perspectives, Tim W. Dornis. Cambridge University Press, 2019.

Інформаційні ресурси

1. *Бібліотечно-інформаційні ресурси* - [книжковий фонд](#) читального залу Львівського НУП (м. Дубляни, вул. В. Великого, 1, Львівської національної наукової бібліотеки ім. В. Стефаника (вул. Стефаника, 2).
2. *Електронні інформаційні ресурси:*
 - Всесвітня організація інтелектуальної власності (ВОПІВ). Режим доступу: <https://www.wipo.int/portal/en/>
 - Міністерство економіки України. URL: <https://www.me.gov.ua/?lang=uk-UA>
 - Міністерство аграрної політики та продовольства України. URL: <https://minagro.gov.ua/>
 - Офіційний вебпортал парламенту України. Верховна Рада України. Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/>;
 - Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського. Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/>.
 - Офіційний сайт Львівської електронної бібліотеки ім. В. Стефаника. Режим доступу: www.lsl.lviv.ua.
 - Офіційний сайт Базы українського законодавства в Інтернет. Режим доступу: www.lawukraine.com.
 - Офіційний електронний портал Держгеокадастру. Режим доступу: <https://e.land.gov.ua/>

Новий митний реєстр об'єктів права інтелектуальної власності, які охороняються відповідно до закону (ведеться з 2020 року; старий реєстр доступний за [посиланням](#)).
Режим доступу: <https://cabinet.customs.gov.ua/ipr/reg/overview>

Державне підприємство "Український інститут інтелектуальної власності" (УПВ). Режим доступу <https://ukrpatent.org/uk/articles/about>

ІР офіс. <https://nipo.gov.ua/>

ІР Center of Ukraine - Розвиток відносин у сфері інтелектуальної власності
<https://www.facebook.com/uanipo>

Патентно-інформаційні фонди. Режим доступу: <https://ukrpatent.org/uk/articles/patents>

Біржа промислової власності. Режим доступу: <http://exchange.iii.ua/uk>